

Велики је грех заборавити своје претке, још је већи грех кад се то смишљено ради, као што смо ми то чинили у последњих пола века. Неопростив је грех кад потомство заборави оне претке који су положили своје животе за њихову добробит.

Тој групи изузетно заслужних личности припада војвода, командант и саветник Рудничке нахије – Милан Обреновић, чије посмртне остатке враћамо у његову родну Брусницу после 185 година. Умро је давне 1810. године у Букурешту, при руском командном штабу, обављајући важну дипломатску мисију у име војда Карађорђа и устаничке државе. Ту је сахрањен уз највише руске војне почести, да би му двадесетак година касније кнез Милош пренео кости на породично имање у Херештију, недалеко од Букурешта.

Данас је Милан Обреновић поново међу својим Брусничанима, поред свог брата Јакова, снахе Ђурђије и супруге Стоје. Остале су, нажалост, кости његовог сина Христифора у далеком Петрограду. Судбина, државне обавезе и ондашње несрећне прилике потпуно су их раздвојиле – Стоја је остала у Брусници, Милан је ради устаничких послова отишао у Букурешт, а Христифор се после пропасти Устанка нашао у Русији. Чланови ове мале породице нису се

видели после лета 1810. године - ни муж супругу, ни мајка сина, ни син оца. Кад једног дана и Христифорове посмртне остатке будемо положили поред родитељских, одужићемо свој дуг овој значајној породици.

Милан Обреновић је један од најистакнутијих устаничких првака. Устаничке старешине, попут Милана, носиле су на својим плећима локалне и државне послове, војне и цивилне природе. Историјски извори кажу да је Обреновић био добар старешина, који је вешто управљао Рудничком, а краће време још и Пожешком и Ужичком нахијом.

Милан Обреновић ушао је у Устанак као познат трговац са знатним иметком. Своје имање увећао је куповином турских непокретних добара на простору поменутих нахија. Није познато да је, попут других старешина, узурпирао народна добра, па га је народ овог краја поштовао и уважавао. Петар Јокић уврстио је Милана Обреновића у пет најомиљенијих народних првака, иза Хајдук Вељка Петровића и Миленка Стојковића, а испред Васе Чарапића и Јанка Катића.

Сличан суд о Милану Обреновићу изрекао је руски конзул Родофиникин, који је иначе био јако критичан и нетрпељив према шумедијским првацима. По његовом мишљењу командант Милан био је одан отаџбини, паметан, частан и поштен човек.

Милан Обреновић није се посебно истицао као ратник, иако је учествовао у одлучујућим биткама и походима: Рудник /1804/, Јагодина /1804/, Ужице /1805, 1807/, Мишар /1806/, Рашка област /1809/, Варварин /1810/.. У већим ратним походима, као што је био онај из 1809. године, командовао је јужним фронтом. Ипак, ратне операције и походе радије је препуштао полубрати Милошу, потоњем српском кнезу.

Од свих српских старешина само је Младен Миловановић имао развијеније државотворне идеје од Милана Обреновића. Он је два пута биран за саветника, али о његовом раду у Правитељствујушчем совјету и у Народној скупштини остало је мало података. Да је и у овом послу имао успеха уверава нас његова умешност у организовању позиције 1810. године. Он је обуздавао претерано радикалне и ратоборне старешине, као што су били Стојковић Добрњац, и смиривао Карађорђа, тражећи могућност за њихово измирење. Он се залагао за ограничење вождове власти, осуђујући истовремено и локални сепаратизам. Иако такво држање упућивало га је кумство са вождом, пошто је Карађорђе венчао Милоша и потом му крстио два детета. Трагична смрт, у четрдесетој години живота, спречила га је да учествује у раду Народне скупштине с почетком 1811. године, кад је Карађорђе скршио опозицију уставном реформом. Његовом смрћу пропао је покушај умереније

опозиционе струје да нађе компромисно решење између двеју изразито супростављених страна у време устаног уређења државе. Остварењем ове замисли, нити би Карађорђе изгубио свој углед и престиж, нити би били протерани Стојковић и Добрњац.

Најслабија страна устаничке политике била је дипломатија. У том великом ратном добу било је тешко и много већим народима да се снађу, организованим давно у државне заједнице, а не устаницима који су тек започели тај значајан и велик посао. Ипак, дипломатска активност Милана Обреновића оставила је за собом опипљиве резултате. Обреновић је умео да ради са Русима, а они су га уважавали и обдарили сабљом и медаљом. Из једног писма упућеног Карађорђу /1809/ види се да је здраво расуђивао о вођењу српске спољне политике. Он се усудио да искаже благе прекоре вожду, дајући му истовремено савете шта и како би требало да ради. Мало је устаничких старешина који су знали тако мудро да наступају.

Милан Обреновић припада најужој групи наших предака који су васкрсли српску државу. Током Првог српског устанка он је својом државничком, дипломатском и војном активношћу знатно придонео њеном настанку. Том даровитошћу био је обдарен и његов полубрат Милош, преневши је, потом, на остале чланове династије Обреновић.

Рудничко-таковском крају припала је важна улога у Првом устанку, а носилац је Другог устанка. Све што је започео Милан у Првом, Милош је наставио и продужио у Другом устанку, као његов вожд. Сав значај овог краја у 19. веку темељи се на овим догађајима. Трагична 1903. година, бацила је у засенак Таково, као што је 1945. скоро сасвим избрисала Тополу са географске карте Србије.

Обележаваће 175-годишњице Другог устанка, отвараће Музеја Другог српског устанка прошле године и пренос посмртних остатака Милана Обреновића у Брусницу, само је почетак озбиљнијег рада на културном, просветном и туристичком уздизању таковско-рудничког краја. Одавно је требало да створимо од Орашца, Тополе и Вишевца један, а од Такова, Бруснице /Горњи Милановац/, Добриње, Враћевшнице, Црнуће, Савинца и Вујна други културно - историјски комплекс. Њих би, бар једном током свог школовања требало да посете деца свих наших школа, из пијетета према онима који су несебично жртвовали себе зарад српске државе, слободе и људског достојанства.

Милан Обреновић и династија Обреновић заслужили су да им српски род посвети више пажње. С тога предлажем свим људима таковског краја и целом Српству да обновимо дворца Обреновића у Такову и у њему отворимо династијски музеј. Тим чином окајали би смо грехе, таковском амбијенту

вратили првобитан изглед и што је посебно важно, посредством музејске поставке објединили би смо расуте по Србији и белом свету чланове ове много заслужне династије. За то је потребно нешто мало новца а много више пажње и поштовања.

Враћањем Милана Обреновића у Брусницу ми само продужавамо, надам се добро осмишљено и корисно дело. Брусница, Горњи Милановац, цео таковско-руднички крај, цела Србија и сав српски род могу да буду поносни што су имали Милана Обреновића и Династију Обреновић.

Почивај, коначно, у вечном миру, војводи Руднички!